

Pat Cox's tale til Det Europæiske Råd

Tale af Pat COX, Formand for Europa-Parlamentet, den 13. December 2002.

Indledning

Jeg vil gerne takke det danske formandskab, statsminister Fogh Rasmussen og udenrigsminister Per Stig Møller og Europaminister Bertel Haarder, for deres aktive engagement i Europa-Parlamentet i de sidste seks måneder. Og jeg vil også gerne takke premierminister Kostas Simitis for at åbne op for et stadig mere intensivt samarbejde mellem Parlamentet og Rådet. Dermed sætter De standard for den kommende udvikling.

Dette topmøde er noget helt særligt. Deres primære fokus har været på udvidelsen, men der har ikke været tale om et formandskab, der har koncentreret sig om et enkelt spørgsmål. Sammen har vi udført et betydeligt arbejde med hensyn til lovgivning, hvor et dusin forligsprocedurer er færdiggjort, herunder vedrørende luftfartssikkerhed og kosmetiske produkter. Formandskabet har deltaget i 38 plenarforhandlinger og har arbejdet sammen med alle vores parlamentsudvalg. Vi er kommet godt fra start og har gjort gode fremskridt i dialogen om at forbedre kvaliteten af EU-lovgivningen. Vi er enige om måldatoen for Det Europæiske Råds forårsmøde. Vores samarbejde fortsætter med at bære frugt.

Vi har også andre vigtige sager, der skal gøres færdige. Europa-Parlamentet vil gerne, at dette møde fremlægger et svar på, hvordan man skal forholde sig til følgerne af den alvorlige menneskeskabte katastrofe langs Galicias kyster. Vi vil fremskynde vores procedurer for at styrke Erika-pakken. Jeg vil gerne gennem den spanske premierminister, Jose Maria Aznar, udtrykke vores solidaritet med befolkningen i Galicia. Men vi må vise andet end blot solidaritet og sympati. Vi vil som den ene af budgetmyndighedens to parter uden tøven behandle ethvert forslag om at give konkret finansiel støtte.

Udvidelsen

Ikke overraskende vil jeg imidlertid gerne udnytte det meste af min taletid til den milepæl, som dette topmøde har nået: udvidelsen. Jeg vil gerne understrege vores påskønnelse af den enorme indsats, som er ydet under Deres formandskab, de tidligere formandskaber, der har banet vejen, og af Kommissionen og dens tjenestegrene, som har fuldført denne store ambition og forberedt den begivenhed, vi i dag er vidne til. Vi har i Parlamentet har spillet vores rolle. Nu er det op til Dem.

Denne sidste "sprint" har to dimensioner, og jeg vil forelægge Dem Europa-Parlamentets perspektiv med hensyn til dem begge. Argumenterne er mere end velkendte for alle, men jeg vil sætte pris på at få lov til at give udtryk for Parlamentets standpunkt.

På denne dag for 21 år siden indførte general Jaruzelski militær undtagelsestilstand i Polen. Denne dag, den 13. december, får nu en ny betydning i polsk historie og udsletter den anden, sorte 13. december i landets fortid.

Det står stadig tilbage at finde en løsning på spørgsmålet om finansieringen af udvidelsen, der er et af de mere komplicerede aspekter i hele det kompleks af spørgsmål, som De utvivlsomt vil skulle løse op for på mødet her. Europa-Parlamentet støtter det danske formandskabs bestræbelser på at finde en kompromisløsning. Det siger sig selv, at ikke alle vil blive tilfredse med dette kompromis. Nogle

medlemsstater vil føle, at det går for langt, andre kandidatlande, at det ikke går langt nok. Jeg forstår til fulde de bidragende medlemsstaters legitime og rimelige interesse i at minimere konsekvenserne for deres egne økonomier af de nødvendige forpligtelser på et tidspunkt, hvor konjunkturerne er vanskelige. Samtidig har kandidatlandene også legitime interesser i at minimere det fiskale chok af utilstrækkelige pengestrømme og eventuelle negative konsekvenser for den makroøkonomiske udvikling i de kommende år. I nogle kandidatlande synes offentlighedens støtte til tiltrædelsen at være ganske skrøbelig. Et gennembrud her vil bidrage til at overbevise den offentlige mening om fordelene ved tiltrædelse. Der skal tages passende hensyn til begge disse former for betænkeligheder og udvises klogskab for at nå frem til en afbalanceret løsning, der er fleksibel, og holder sig inden for rammerne for de finansielle overslag, der blev vedtaget i Berlin, og desuden skal det også være en løsning, som respekterer udvidelsens såkaldte "historiske nødvendighed". Nødvendighed er måske ikke det rigtige ord. Der er tale om et valg. Dette valg står stadig åbent, men der er allerede indgået en moralsk og politisk kontrakt. Med hensyn til finansieringen beder vi Dem ikke om at gå hele vejen, men blot de få skridt, der kan vise sig at være nødvendige.

Cypern

For det andet bør dette Europa, der er ved at blive forsonet, også omfatte et forsonet Cypern. Et sammenfald af omstændigheder har givet os den første mulighed i en generation for at finde en løsning for Cypern. Cypern undertegner sin tiltrædelsestraktat den 16. april 2003. Spørgsmålet er: Vil Cypern undertegne som en fælles stat, der repræsenterer alle cyprioter? Dette er i sidste instans et spørgsmål, der bliver afgjort af de to samfund og på FN's mæglingsmøde, der bliver afholdt her i København i dette øjeblik. Vi i Parlamentet støtter kraftigt Kofi Annans bestræbelser og håber, at alle de politiske ledere på øen på dette sene tidspunkt vil indse fornuften i at nå frem til en løsning. Den delte by Nicosia er den sidste delte hovedstad i Europa og et symbol på alt det, der burde være anderledes. I denne forbindelse beder jeg Dem om at opbyde al Deres moralske overtalelsesevne for at opfordre nøgleaktørerne i de drøftelser, der finder sted i en anden del af byen, til at nå til et gennembrud, som ikke sidder den appel overhørig, som næsten alle repræsentanterne for det tyrkisk-cypriotiske samfund rettede til mig sidste weekend, om ikke at blive glemt i det Europa, vi nu opbygger.

Bulgarien og Rumænien

Europa-Parlamentet støtter udtrykkeligt tanken om at gøre 2007 til måldato for den anden bølge af lande, der tiltræder i den femte udvidelsesrunde. Vi glæder os derfor over det forslag, De skal tage stilling til i dag, men hvad tidspunktet angår må der sættes en række betingelser. Det forhold, at der fastsættes samme køreplan for Bulgarien og Rumænien, indebærer på ingen måde, at kravet om gennemførelse af gældende EU-ret ikke skal være opfyldt, og omstøder heller ikke differentieringsprincippet og princippet om, at landene skal vurderes på baggrund af egen fortjeneste. Det indebærer imidlertid, at der opstår et fokuspunkt og en løftestang, der kan mobilisere den vigtige drivkraft, der er nødvendig for at hæve standarderne med hensyn til lovgivning, gennemførelse, administration og retsvæsen til det krævede niveau. Dette gælder navnlig for Rumænien, hvor Kommissionen i sin seneste rapport udtrykkeligt henviste til, og jeg citerer, lige som jeg gjorde det over for de to kamre i det rumænske parlament i Bukarest for nylig, "meget alvorlig korrupsion". Det er nødvendigt, at de rumænske myndigheder tager skridt til at dæmme op for korrupsionen og til at fremme bekæmpelsen af korrupsion samt udvikler bedste praksis for mediefrihed og politisk pluralisme.

Tyrkiet

Parlamentet vedtog med et stort flertal (376 for, 156 imod og 18, der afholdt sig fra at stemme), en åben holdning, der bekræfter Tyrkiets tilhørsforhold til Europa, men samtidig stadig er forsigtig og nødvendigvis forudsætter, at en række betingelser er opfyldt. Det besluttede ikke at følge en anden mulighed, der ikke ville give medlemskab til Tyrkiet men i stedet foreslå et tæt partnerskab. Dette var af virkelig stor betydning. Parlamentet sagde hermed, at specielle geografiske eller kulturelle opfattelser af Europa ikke ville udgøre en hindring for medlemskab. Og det siger, at ansøgningen skal behandles på grundlag af ligebehandling, men at ligebehandling også indebærer forpligtelser. Deres afgørelse om at tage spørgsmålet op til endelig vurdering om 2 år er udtryk for målelige og synlige fremskridt for Tyrkiet på dets vej mod EU-medlemskab. Hermed har Det Europæiske Råd vist, at det har mod til at støtte det nye samfund i Tyrkiet og den nye regerings progressive, demokratiske og europæiske dagsorden. Tyrkiet må forstå, at dette er en bemærkelsesværdig ny fase i dets forbindelser med EU og skal betragtes som en anerkendelse af dets indsats. Dette bør være det budskab, som vi selv og den tyrkiske ledelse skal sende om det virkelige resultat af dette møde.

Arbejdet i forbindelse med denne udvidelse slutter ikke i dag. Vi står nu over for en ny udfordring, vi skal nemlig forklare vore borgere, hvad deres politiske ledere har besluttet på deres vegne, vi skal gøre os fortjente til deres samtykke og støtte på en måde, så borgerne kan se, hvad de "får ud af det". Når først selve "begivenheden" er overstået, vil der komme en tid, hvor vi skal have udvidelsesprocessen til at fungere. Det vil også være en tid, hvor kommunikationen skal varetages med omhu, så det undgås, at der opstår falske forhåbninger, eller at vi scorer selvmål ved at skuffe forventningerne. Den offentlige mening skal igen motiveres til at engagere sig i denne proces, og der venter et enormt arbejde i den forbindelse.

Parlamentets perspektiv

Europa-Parlamentet for sin part vil hjælpe til ved at fremskynde sit arbejde, så der kan afgives samstemmende udtalelse til tiltrædelsestraktaterne i god tid inden undertegnelsen. Vi vil som den ene af budgetmyndighedens to parter hjælpe til med det, der er nødvendigt, herunder også en "fredsdividende"-pakke til Cypern, hvis De mener, at en løsning kan understøttes på denne måde. Europa-Parlamentet har indvilliget i at tage imod observatører fra kandidatlandene, baseret på det justerede antal fra Nice, når tiltrædelsestraktaterne er blevet undertegnet.

Med hensyn til de institutionelle konsekvenser af udvidelsen er vi enige i, at det er nødvendigt med en indbyrdes aftale for at sikre en transparent og hurtig parlamentarisk procedure for udnævnelsen af 10 kommissærer fra tiltrædelseslandene fra 1. maj 2004. Vi vil også være rede til at acceptere en fremrykket dato for den nuværende Kommissions afgang, men ikke tidligere end den 1. november 2004. Vi vil samarbejde med Dem i januar for at nå frem til en konklusion om dette punkt.

Deltagelse i regeringskonferencen

De havde i aftes mulighed for at høre konventets formand tale om de opnåede fremskridt. Vi er betænkelige med hensyn til konventets tidsplan, idet det sandsynligvis vil overskride sit etårige mandat med tre måneder. Vi mener derfor, at konventets Præsidium nu så hurtigt som muligt bør forberede og udarbejde et forfatningsudkast. Dermed vil vi kunne undgå den forvirring, der er opstået på grund af de konkurrerende udkast til eventuelle forfatninger med forskelligartet status, der er i omløb, og samtidig vil vi kunne undgå en forhastet drøftelse af dem. I den forbindelse vil jeg gerne stille et spørgsmål: kan De bekræfte, at konventet

vil finde sin afslutning på Det Europæiske Råd i Thessaloniki, således at dagsordenen for regeringskonferencen kan udarbejdes på dette topmøde?

Uden i dag at komme ind på substansen vil jeg gerne blot fremsætte to generelle punkter. Under de forfatningsmæssige drøftelser i de kommende uger skal vi undgå at låse os fast i en debat, der opfattes som 'institutionaliseret' og indadvendt. Institutionel 'magtkamp' og 'institutionalisering' vil i sidste instans skade konventets omdømme. Folk vil simpelthen ikke kunne forstå, hvorfor deres jordnære og reelle betænkeligheder synes at drukne i skænderier om, under hvis hat udenrigspolitikken skal placeres, eller hvem der bør sidde med ved hovedbordet.

Folk vil bedømme resultatet ud fra en række kriterier: Bringer det EU nærmere til borgerne? Medvirker det til at øge det parlamentariske demokrati i Europa? Inddrager det borgerne i processen? Styrker det vores evne til at opnå praktiske resultater til gavn for folk i anliggender, som virkelig betyder noget for dem - nemlig jobs, sikre fødevarer, et renere miljø - og på en måde, så borgeren føler, at han/hun får indflydelse på resultatet?

Institutionelle spørgsmål og reform af formandskabet

Det er på denne baggrund, at jeg fremsætter min eneste bemærkning til den drøftelse, De skal have senere om en reform af Rådet. Reform er mere end blot spørgsmålet om de skiftende formandskaber. Efter Parlamentets mening er den vigtigste reform faktisk at sikre den størst mulige grad af åbenhed. Det danske formandskab har gjort en betydeligt indsats, men vi mener, at når man lovgiver, bør alle forhandlinger i alle faser være åbne, således at der skabes en ubrudt kæde af demokratisk kontrol, når vi træffer beslutninger på borgernes vegne.

Når konventet rapporterer til regeringskonferencen, vil jeg gerne have, at De ikke glemmer den indtrængende anmodning fra kandidatlandenes parlamentsformænd om fuldt ud at blive inddraget i konferencen fra den første dag. Uanset den præcise, formelle, juridiske situation, når regeringskonferencen afslutter sit arbejde, er kandidatlandene berettigede til at deltage aktivt og på lige fod lige fra begyndelsen.

Kommende EU-perspektiver

En følge af, at De afslutter den femte udvidelse og bekræfter, at Bulgariens og Rumæniens tiltrædelse indgår heri og er uigenkaldelig uden nye forudgående betingelser, vil være, at vi konfronteres direkte med spørgsmålet om en politisk forpligtelse til at tilbyde medlemskab til de sydøsteuropæiske lande i det vestlige Balkan. Det bør være EU magtpåliggende snarest at støtte perspektivet om at få disse lande bragt nærmere til EU og inddrage dem i et snævrere tilhørsforhold.

Nye naboer

En anden følge, hvorom Rådet om Generelle Anliggender og Rådet om Eksterne Forbindelser allerede har udarbejdet nogle nyttige retningslinjer, vil være behovet for et Nyt Nabo-initiativ, der kan bistå de nye grænselande efter "de ti fra Laekens" tiltrædelse.

Kaliningrad

Med hensyn til Kaliningrad vil jeg gerne lykønske Rådet med den succesrige aftale om det vanskelige transitproblem, der blev indgået med den russiske regering. Jeg vil gerne slå fast, at Den Europæiske Union

ikke bør hvile på sine laurbær, men i stedet bør udnytte den positive fremdrift i forholdet til Rusland til at gøre Kaliningrad til en platform for en regional intensivering af vore forbindelser med Rusland. Efter at visumspørgsmålet nu er løst, bør kommissionsformand Prodis projekt fra sidste år om regional udvikling tages op på ny.

Forbindelserne med Rusland

Vore forbindelser med Rusland er vigtige og vil blive endnu vigtigere, når Unionen er blevet udvidet. Vi bør i vor styrkede dialog med præsident Putin ikke tøve med at rejse menneskerettighedsspørgsmål, navnlig om situationen i Tjetjenien. Det er det stærke budskab, som de politiske grupperes ledere har bedt mig bringe videre.

Konklusion

Det EU, som De i dag vil beslutte at udvide og styrke, handler måske frem for alt andet om menneskerettigheder og, hvordan vi kan fremme dem. Vi må aldrig holde op med at forsvare menneskerettighedernes forrang overalt i verden.